45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 86 Կ. ՊՈԼԻՍ 1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1901 28 ՐԷՊ ԻԼ ԱԽԸՐ 1319 — 1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1317 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐ

# ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի-ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի հաւտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

| | Տարեկան | Վեցամսեայ |
|---|---|---|
| Պոլսոյ համար | 80 ղրշ. | 50 ղրշ. |
| Գաւառներու համար | 108 ղրշ. | 60 ղրշ. |

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی دائره‌ده مخصوصه

## ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

### ԵՐԿՈՒ ՄԱՀԵՐ ԵՐԵՔ ԶԻՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Երկու դէպքեր՝ բայց ոչ անակնկալ՝ մահեր երկուքն ալ գրեթէ միեւնոյն շաբթուան մէջ պատահած կու գան պահ մը դադար յալու եւրոպական փայլքին և ծանրաբեռնեալ «կանանչ սեղան»ներու, որոնց վրայ դղրդած անհնարաւորութիւնը ներքնապէս պահ մը ուշադրութենէ կը դարձնէ, ի յարգանս մեռեալներու, որոնց յուղարկաւորութենէն վերջ դարձեալ գործերը իրենց բնական ընթացքով պիտի քալեն, ինչպէս քալեցին Պիզմարքի, Մոլթքէի, Վիլհելմ թագաւորոյն, Ֆէլիքս Ֆոռի, մահուանէն վերջ։ Եթէ դիւանագիտութիւն ըսուածը գոնէ ու կարեկցութիւն չունի՝ գոնէ դագաղներու առջեւ՝ պահ՞մը տեղի տալու կերպն ալ դիտէ։ Ֆրէտերիկ կայսրուհւոյն մահը քանական զգաղեցուց եւրոպական մամուլը՝ անոր համար որ հանդուցեալ կայսրուհին եթէ ոչ իբր քաղաքական անձնաւորութիւն՝ դէթ եւրոպական ամէնէն բարձր երկու կամ աւելի արքունիքներուն պատկանեալ կին մը՝ փծղուած այնքան մեր իմացողականութեամբ որչափ ընտիր գանձարարութեամբ՝ նշան աւելի կասկածութիւններ ունէր քան միւս մեծանուն մեռեալը՝ Ֆրանսէսքօ Բրիսբի Իտալիոյ նախկին հաւարարակալը՝ որուն վրայ երկու օր առաջ դրուեց ցեռաները։ Աւելցնենք Պիզմարքի մնալիք աղեցութեան սեպմ ՄՄՀայրքանն՝ ուր չէր ներեր կրկնեալ վարչապետն որ կիները մուտ գործեն՝ թերեւս մեծարելիկ կայսրուհին այլապէս նշանաւոր ըլլար։ Բայց ինչպէս ըսինք՝ ՀԿիները թող բոլոր մահն» ըսաւ Պիզմարքը։

Իտալիոյ նորագոյն հանգուցեալ վարչապետը կամայն բոլորովին տարբեր պայմաններու և միջավայրի մէջ էր որ գործունեութիւնը ի հանդէս բերաւ։

Մնաւ այն միջոցներուն երբ ֆաշիստներուն ահարկու ընկերակցութիւնը՝ հակառակ անարդարամիտ ոստիկանութեան Սանտրիայի մարէշալ Բաւէզիի, որ ան՝ ամէն Միլանի զինուորական կառավարիչ էր դարձեալ կ'աշխատէր Սուբսարիացիները քշել հանել Բարիզի և կամ լաւ եւ՝ Լոմբարտան գաւառներու քաղաքներէն։ Իտալական միութեան դաղափարը վաղուց սկսած էր իտալացի մեծ դիւանագէտներու միտքը չարչրկել։ Սա աւարիական դրաքնուչ թեան ամենախիստ ուշադրութիւններուն հակառակ՝ Միլանի Սբալա թատրոնին մէջ դրգռութիւններ կը ներկայացուէին ըստ երեւոյթեանմեն՝ որոնց մէջ սակայն սովիսկապատ չաբ չանը, բոսորագեղ վարդը կապոյտ երիզով մը իրարու միացած՝ գերազանցապէս կ'անանաւորէին Իտալիան՝ մէկ դրոշ չի ներքեւ, փարեցնելու և մասնակցելու իտալը։ Ֆրանսէսքօ Բրիսբի Սիկիլիան տաքարիւն ժողովրդեան դաւակ ճամակ եռանդ ունաբեւն՝ հոդորուած ժամանակին Իտալիայի մեծ խորհողներու գաղափարէն՝ իր երիտասարդ հասակէն կ'որդեգրէ Իտալիան մեն գրուչ ներեւ դրդելը-ծանր ու դժուարին գործը։ Այդ դաղափարներն էր որ Վիքթոր-Էմմանուէլ Ա. թագաւորին աչքերուն էր մեծանուն Բաւոր կոմսը՝ որուն դամանը համակ Իտալիան էր, ինչպէս կ'ըսեն Իտալացիք։ 1848ի դէպքերը՝ երկրագ Սիկիլիայոյ միացումը՝ Նաբոլի թագաւորութեան կցումը կատարուած իրողութիւններ էին, կը մնային Հռոմ իր չբրջականներով Պապին տիրապետութեան տակ և Վենետիկ, Միլան ու հիւսիսային Իտալիոյ մի քանի քաղաքներն, որք աւարիական վարչութեան ներքեւ էին դեռ։ Երիմու պատերազմին Բաւոր կոմսը 13,000 իտալացիներով Թուրքիոյ Ֆրանսայի և Անգլիոյ հետ կը դաշնակցի ընդդէմ Ռուսիոյ։ Ինքնիշխանի ու Պալըջ-լավայի ճակատամարտներուն՝ Իտալիոյ դիմուորները ցոյց տուած քաջութիւնը իրաւունք կուտան Բաւոր Բարիզի վեհաժողովին մասնակցելով քաժանեալ Իտալիոյ տրտունջներն ու գանգատները վեհաժողովականներուն ներկայացնելու։ Մինչեւոյն ճարտարութեամբ՝ վերջը կը յաջողի համոզել Նաբոլէոն Գ-ը յանուն Իտալական միութեան Աւստրիոյ դէմ պատերազմ հրատարակել եւ շահիլ Մաճէնթայի ու Սոլֆէրինոյի յաղթութիւնները, որք Բաւոր աւելի Ֆրանսայի օգտակար եղան։ Վիլհելմ թագաւորի դաշնագրութիւնը Վենետիկը դարձուց Իտալիոյ, որ ի փոխարէնները և Սաւոյան հիւսիսային Իտալիոյ պարտէզները, Ֆրանսայի տուաւ։ 70-71ի Ֆրանսա-Բրուսիական պատերազմը վերջակէտը դրաւ իտալական բաղձացուած միութեան, Հռոմը համարձէն Իտալիոյ մայրաքաղաք հռչակուելով։ Բրիսբի տեսած էր այս ամէնը. այս յուզեալ շրջաններուն մէջ գործօն մասնակցութիւններ ունեցած։ Բայց ճարտասան, հմուտ օրէնսդէտ՝ առանձին անգամ իր երեսփոխանական ընտրութեան միջոցին, ցոյց տուաւ քննագատի և ընդդիմադրիչի մեծ յատկութիւններ և յայտնի դէպքերը իր չբերը հանձնարել համակրողներու ստուար թիւ մը։ Որ զինքը յանձնողութենէ յաջողութիւն ակնկալեր և դիմադարձութեան անհոգը բարձրացուցին։ Բրիսբի իրմէ վարչապետ սկսաւ այդ թիւ որ կը պաշտէր և պաշտեր ինչ որ նախապէս ապրած էր։ Իրր տարադիրներ Ֆրանսամէջ՝ Բերը իր երկրին ճակատագիրը վարել կոչուելուս առաջ Ֆլաւնոյ քան չերմ Ֆրանսատաց Մարսիլիոյ մէջ այդ դաղափարին ու Պիզմարքի մանուածապատ քաղաքականութեան ալ եկան համոզիչներ Բրիսբին՝ որ Իտալիոյ վերամիութիւնը ոչ մի է միայն Գերմանիոյ հետ և կրնայ Գերմանիոյ հետ կայսրութեան և իրեն նոյնկերպ թշնամիին Աւստրիոյ նիզակակցութեան մէջ, և ամա սանդիսոց Երբեմն Զինակցութիւնը։ Բաւարարակաստ և ֆնամապէս որչափ զգաստակար եղաւ Բիսմարքի այդ Երբեմն Զինակցութիւնը՝ տարիներ մեն եկ որուն թեր՝ թեմ չպատ ման կը՝ նան ըսուեր։ Բրիսբի վարչապետութեան օրով էր որ պատահեցան մեծ ելոյ ներքին գանձային դժուարութիւնները, անօթի մնացած դիւղացիներու բողոքները, որոնք, ի՛ ըսէին վարչապետն հակառակորդները, մի միայն յառաջ կու գային Բրիսբիի ձախող քաղաքականութենէն։ Բաղաքականութիւն ոչ ձեւուած էր մինիստ Գերմանիոյ ոչ ամբար ընդ Մինչ այս մինչ այն, և ան՝ Բրիսբի ձախող դաղափարն ունենալ դաղափարն քաղաքականութիւն մը հիմնելու։ Առաջին քայլն իսկ ծանր պարտութիւն մըն էր որ կրեց իր այնոր դատանանքը։ Երիթէի դաշտերուն մէջ զորավար Պարաթիէրի (որուն մահն ալ ծանոյց երկիր՝ որ առաջ Հեռագիրը) 13 հազար զինուորները ցորենները նման հնձուեցան Նէկիւսի 70,000 զինուորներն, և Բրիսբի Կորսիքամէ ու նկուն, պարտաւորուեցաւ Հաւէշիսանի մէջ իր ունեցած անդոյ ու մատացածին իրաւունքները սեղմել և հաշտութիւն կնքել։ Թերեւս մեծագոյն սխալը եղաւ նախարարապետին այս հաւէշեան պատերազմը, որ սակայն եթէ յաջողելու ըլլար թերեւս այլապէս գովաբանուէր Բրիսբի։ Այս չբջանները դուչիոյ տոխպուելուն չափ յանձաջ երթան։ Բանտարկի ոչ ամենը դրաքնասկան դրաքանդուսով՝ Ինքնը իր ֆիանսական հանգամանքները և Նիքաքակուսինն ալ զուտ անգլիական ձեռնարկ մը ըլլալը, այս վենեսուէլա-Բոլիվիական վէճը բաւական չանեկան կ'ընծայեն, քանի որ խնդրոյ առարկայ երկու ջրանցքներ չուրջն է որ զիրար ջարդելու դործողութիւնք պիտի մղուին դլխաւորապէս։

Ամ այժմ կը քննասնք կնդրոյն առանձին զանազան երեւոյթներուն և անցեալ յառաջ եկած կարգադրութիւններուն, դանոնք մեր ընթերցողաց քանօթացնելու խոտամբ։

## ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔԵՐ

Բ.

Պ. Ս. ԹՂԼԵԱՆԻՆ

Մէյ մըն ալ, ինչ էլան Հոդ ներկուանպամ է կը կրկնէք Պոր։ «Մենք սանչափ կրցանք՝ Դրամեցնէք առաջ ակնցէք, մեր չբրածը դուք ըսէ՛ք։» Կամ. «Մենք փոխանդման չրջանի մարդիկ, չկրցանք բաղաքցուած դրականութիւնը հիմնել, ձեզ տեսանք, դուք ասկին ըրէք։» Հա՛, ասնկ։ Խոստովանիցէք որ չընիք, կամ չկրցաք ընել, ինչ որ կը սպասուէր ձենէ դրականութեան մէջ։ Սակայն քննադատելու իրաւունքը մերն է, և արդար իրաւունքը։ Մենք բարբ սասնց վրդէն լաւութեամբ անցնելու արամադիր ըլլայինք թերեւս, ձեր տարիքին յարգանքը ունենալով մեր նկատումներուն մէջը, ձեր զգլաւթեան ատենը, երբ դուք, մեր աղկաւութենէն ոգուտ քաղելով, մեր ձեղի դէմ դործածելիք քննականդէնքը մեզի դէմ դործածելու կերպ ու ճրդնկեցաք, ու բանի հրաւիրեցիք մեր պլաքները՝ ձեր վրայ։

Կը կրկնեմ։ Մենք ձենէ հուշ պահանջելու իրաւունք ունինք և դուք մենք՝ ո՛չ։ Դուք իրաւունք չունիք մեզի առաջարկելու որ ձեր չբրածը բնենք, ապա՝ ինչնինք, նաեւ երթանք։ Մենք մեր ընելիք դրատանութիւնը ձենէ սորվելու պէտք չունինք բնաւ։ Մենք պէտք մեզի յարգող սերունդներն են որ հարիւ պիտի պահանջեն։ Մինչեւ ան ատեն, մենք ալ մեր հաշիւը պատրաստած կ'ըլլանք հարկաւ։ Այդ պատասխանատուութիւնը մենք կ'առնենք վրանիս, դուք հոդ մի քաշէք բնաւ ատոր համար։ Սակն մարդ թող իր չարը դիտնայ։ Տարիքը արժանիք չենթադրեր։ Այ կը բաւէ, որչափ որ իրար չիացուցիք ու դրուելիք ապնոսվ։ քիչ մըն ալ դառն խօսքեր լսելուն եկաւ ալ ատենը։

Ժամանակագրութեան դիրք չէք հրատարակած եղեր որ, պատմական ձեր սխալները բռնուած ըլլան։ Որի կը հասկնանք կոր։ Մարդ անպատճառ ժամանակագրութիւն դրելու է որ պատմական սխալները բռնուին։ Ձեր թարդեղութիւններէն որը չիտակ է, և անոնց սխալներէն մը մեկ պարկան չէ դարձած։ Եթէ անոնց վրայ չխօսուիր այսօր, կը կարծէք որ չդիտնանուս է։ Ոչինչ չմոցուիր։ Սա աղէկ գլխցէ՛ք, Պ. Ս. Թղլեան, որքան ալ բաղդը նպաստաւոր եղած ըլլայ ձեղի այդ մասին։

Լեգոռ նիայ։ Զգենք հիները։ Թարմ, չատ թարմ, կ'ուզէ՛ք նոյն իսկ ձեր դրութեանը մէջ և Երէչային տեսակէն։ Դրաբարով մածուցիկ դրութեան մը մէջ, որ ամէն բան կրնայ ըլլալ աշխարհաբարէ զատ, իբր թէ լեզուի սխալ մը բռնած ատենիդ իսկ, տարօրինակ, այլանդակ բառ մը կ'ելլէ ձեր բերնէն, որուն գրուածը, կ'ապահովցնեմ որ տակաւին, կեանքիս մէջը չէի տեսեր և չէի ալ յուսար տեսնել։ Զեզի կը պարտիմ։ «Գրաբարին գայ նէ ինչ պիտի ընենք» նէնքինչ է հոդ։ Դուք որ մեր լեզուին չիներին կ'ըլլէք, ընդունեցէք որ դէ դնէն չիներին ալ չէ։ Փոդոյի հայերէն է։ Դուռ-հիկ լեզու է։ Սա ալ ապագրական չէ անշուշտ, ոչ ալ դիտուելով եղած։

Հակասութիւն մը։ Զէյտունը՝ ա՛ կանչ պատռող, անճառնի բան մըն է եղեր, անոր համար միմիայն որ, հաւատացէ՛ք, ես հաւներ էլ ատոր։ Այդ բառը, Պ. Ս. Թղլեանէն զատ, ո՛վ չգիտեր որ Բէյլեան էֆէնտիի մէկ հրամբագրականին մէջ էր գործածուած առաջին անգամ և անմիջապէս հետն ալ Բաղաքականներու քաժնին մէջ ի. էֆ. Տէր-Վանդէսեանի կողմէն։ Սակն պատճառ կարծելու որ անոնց թերաածն ըլլայ ան։ Զէյ՝՝՝՝ը չենոր դը, ֆաբրէն լեզուն կը թունաւորէ, կը հիւանդացնէ, կը սպանանէ եղեր։ Ատոր պատասխանը վենոդին տալ կ'իմնաբ՝ իմ դիտեմ տալիք հակասութիւնս հոն է թէ, Պ. Ս. Թղլեան, իր նախորդ յօդուածով, նոր դրոդները կ'ուզէր մատնանշել, ու ձերբակալել տալ այն միեւնոյն «արամխոտ խմբագիր»ներուն — որոնք իբր թէ ակադեմիի մը անդամները եղած ըլլային, — որոնց կ'ուզդէ, առանց դիտնալու, իր «կը թունաւորէք, կը սպանանէք»ը։

Հակասութիւն մըն ալ։ Դաղդիերէն բառեր կը խօթէն եղեր նոր դրոդները, և ատոր համար դաղդիերէն սորվիլ պէտք պիտի ըլլայ եղեր հայ ընթերցողին։ Կը կրկնեմ։ Անգամ անգամ locomotif, պէտք է գործածել ըսելէն եարը, հիմա ալ կը պնդէ որ, sport պէտք է ըսել և ոչ երբէ՛ք՝ դբսարչաւ։

Ուրիշ հակասութիւն։ Տեղ մը, «մենք բան մը չկրցանք ընել, դուք ըսէ՛ք։ Մենք յաջոդութիւն չունինք։ Մենք չենք բաղ որ...» ըսելով, Ս. Դ-ոյի ձեւերով կը խաբրիկնայ ու կը խոնարհի, քիչ մը անդին, մեղի գորտեր ընելով, ինքզինքը կ'ելլէ նվանցնելու... եղի, և կը պնդէ ալ, հակառակ մեր բողոքներուն... և քա՛ լիցիներուն։

Եթէ աս առանկ երթայ, ինծի կոգայ որ հակասութիւն ըսելը՝ Պ. Ս. Թղլեան և Պ. Ս՝ Թղլեան ըսելը՝ հակասութիւն պիտի նշանակէ և ապասնվապէս Հայիդունեան նոր բառգիրքին մէջ այդ վանդ՝ հոմանիշին դիւոր ինծի չէ որ պիտի պարտի ժամանակաւ վերջ դրականութիւնը։

Պ. Ս. Թղլեան կը պնդէ որ դբոեբէ-ոյին անպատճառ հականիշը ներբեբէ-ոյնը պէտք է ըլլայ։ Այդ պնդումը նոդայ դառնալու վրայ եղող մեր քանի մը կամշտութիւններուն մէկը ըլլալու է։ Դաւառացիի խմաստով, չատ գործածական ու ժողովրդական բառի մը, դոբեբեցին հականիշը, երբէք կարելի պիտի չըլլար պահանջել որ ներքնցի ըսէինք։ Բայց Պ. Ս. Թղլեանն է ըսողը, անոր կը ներ։

Վերջերս Պուրժէի լաւագոյն պլեպերէն մէկը, Le disciple, հայերէնի թարգմանուած էր Զիթթէ-Սարաթ անունն մէկու մը կողմէն, որ նախադրեալ փնթիցնած էր Պուրժէին արտօնութիւն խնդրել՝ զայն ապագրելու և հրատարակելու համար, փոխանակ Պ. Լիմէրէն դիմելու, որ դրամական փոխարինութեամբ այդ գրքին արտօնատէր Ֆրանսայի և թարգմանութեան ամէն իրաւունքներ իրեն վերապահած է։

Կ'երեւայ թէ Պոլսոյ մէջ այդ տեսակ կը պարտիմ։ «Գրաբարին գայ նէ ինչ պիտի ընենք» նէնքինչ է հոդ։ Դուք որ մեր լեզուին չիներին կ'ըլլէք, ընդունեցէք որ դէ դնէն չիներին ալ չէ։ Փոդոյի հայերէն է։ Դուռ-հիկ լեզու է։ Սա ալ ապագրական չէ անշուշտ, ոչ ալ դիտուելով եղած։

Հակասութիւն մը։ Զէյտունը՝ ա՛ կանչ պատռող, անճառնի բան մըն է եղեր, անոր համար միմիայն որ, հաւատացէ՛ք, ես հաւներ էլ ատոր։ Այդ բառը, Պ. Ս. Թղլեանէն զատ, ո՛վ չգիտեր որ Բէյլեան էֆէնտիի մէկ հրամբագրականին մէջ էր գործածուած առաջին անգամ և անմիջապէս հետն ալ Բաղաքականներու քաժնին մէջ ի. էֆ. Տէր-Վանդէսեանի կողմէն։ Սակն պատճառ կարծելու որ անոնց թերաածն ըլլայ ան։ Զէյ՝՝՝՝ը չենոր դը, ֆաբրէն լեզուն կը թունաւորէ, կը հիւանդացնէ, կը սպանանէ եղեր։ Ատոր պատասխանը վենոդին տալ կ'իմնաբ՝ իմ դիտեմ տալիք հակասութիւնս հոն է թէ, Պ. Ս. Թղլեան, իր նախորդ յօդուածով, նոր դրոդները կ'ուզէր մատնանշել, ու ձերբակալել տալ այն միեւնոյն «արամխոտ խմբագիր»ներուն — որոնք իբր թէ ակադեմիի մը անդամները եղած ըլլային, — որոնց կ'ուզդէ, առանց դիտնալու, իր «կը թունաւորէք, կը սպանանէք»ը։

Հակասութիւն մըն ալ։ Դաղդիերէն բառեր կը խօթէն եղեր նոր դրոդները, և ատոր համար դաղդիերէն սորվիլ պէտք պիտի ըլլայ եղեր հայ ընթերցողին։ Կը կրկնեմ։ Անգամ անգամ locomotif, պէտք է գործածել ըսելէն եարը, հիմա ալ կը պնդէ որ, sport պէտք է ըսել և ոչ երբէ՛ք՝ դբսարչաւ։

Ուրիշ հակասութիւն։ Տեղ մը, «մենք բան մը չկրցանք ընել, դուք ըսէ՛ք։ Մենք յաջոդութիւն չունինք։ Մենք չենք բաղ որ...» ըսելով, Ս. Դ-ոյի ձեւերով կը խաբրիկնայ ու կը խոնարհի, քիչ մը անդին, մեղի գորտեր ընելով, ինքզինքը կ'ելլէ նվանցնելու... եղի, և կը պնդէ ալ, հակառակ մեր բողոքներուն... և քա՛ լիցիներուն։

Եթէ աս առանկ երթայ, ինծի կոգայ որ հակասութիւն ըսելը՝ Պ. Ս. Թղլեան և Պ. Ս՝ Թղլեան ըսելը՝ հակասութիւն պիտի նշանակէ և ապասնվապէս Հայիդունեան նոր բառգիրքին մէջ այդ վանդ՝ հոմանիշին դիւոր ինծի չէ որ պիտի պարտի ժամանակաւ վերջ դրականութիւնը։

Պ. Ս. Թղլեան կը պնդէ որ դբոեբէ-ոյին անպատճառ հականիշը ներբեբէ-ոյնը պէտք է ըլլայ։ Այդ պնդումը նոդայ դառնալու վրայ եղող մեր քանի մը կամշտութիւններուն մէկը ըլլալու է։ Դաւառացիի խմաստով, չատ գործածական ու ժողովրդական բառի մը, դոբեբեցին հականիշը, երբէք կարելի պիտի չըլլար պահանջել որ ներքնցի ըսէինք։ Բայց Պ. Ս. Թղլեանն է ըսողը, անոր կը ներ։

Վերջերս Պուրժէի լաւագոյն պլեպերէն մէկը, Le disciple, հայերէնի թարգմանուած էր Զիթթէ-Սարաթ անունն մէկու մը կողմէն, որ նախադրեալ փնթիցնած էր Պուրժէին արտօնութիւն խնդրել՝ զայն ապագրելու և հրատարակելու համար, փոխանակ Պ. Լիմէրէն դիմելու, որ դրամական փոխարինութեամբ այդ գրքին արտօնատէր Ֆրանսայի և թարգմանութեան ամէն իրաւունքներ իրեն վերապահած է։

Կ'երեւայ թէ Պոլսոյ մէջ այդ տեսակ

## ԶԻԹԹԷ-ՍԱՐԱԹ ԵՒ ՖԻԿԱՌՕ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՏԱՐԻ ԴԱՏ ՄԸ

Ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ որ ակից երեք տարի առաջ, հրատարակիչ Պ. Ալֆոնս Լիմէռ, որ և և խնդրի մը առիթ, դատ բացած և կորսնցուցած էր Ծանօթ վիպագիր Պ. Բօլ Պուրժէի դէմ։

Ամենից ի վեր տարակոյս չկայ որ Պ. Լիմէռ առիթը կը լրտեսէր իր revanche ընելու համար՝ քանի որ հիմայ գտած ըլլալ կը կարծէ։

Վերջերս Պուրժէի լաւագոյն պլեպերէն մէկը, Le disciple, հայերէնի թարգմանուած էր Զիթթէ-Սարաթ անունն մէկու մը կողմէն, որ նախադրեալ փնթիցնած էր Պուրժէին արտօնութիւն խնդրել՝ զայն ապագրելու և հրատարակելու համար, փոխանակ Պ. Լիմէռին դիմելու, որ դրամական փոխարինութեամբ այդ գրքին արտօնատէր Ֆրանսայի և թարգմանութեան ամէն իրաւունքներ իրեն վերապահած է։

Կ'երեւայ թէ Պոլսոյ մէջ այդ տեսակ

սակ բաներու ականջ չեն կախեր։

Ինչ որ է, Պ. Բօլ Պուրժէ իր կողմէն գոհունակութեան դիր մը կը ղրկէ թարգմանչին, որուն մէջ իր շնորհակալութիւնները և շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ անոր իր երած պատուաբեր ընտրութեանը համար, և իր յարգանքները՝ հայ ընթերցողին։

Զայս իմանալով, Լ.մէռ, անմիջապէս դատի ձեռնարկած է Պ. Պուրժէի դէմ, առարկելով որ իրաւունք չունէր ինք իր այդ թարգմանութեանը համար արտօնութիւն տալու ասոր անոր, հոգ չէ թէ այդ արտօնութիւնը կարեւորութիւն ունենայ կամ ոչ, Թուրքիոյ համար որ հեղինակի իրաւունքի պայմանագրութիւն մը չունի Ֆրանսայի հետ։

Դատավարութիւնը որ շահեկան ընթաց կը խոստանայ, որոշուած է յառաջիկայ շաբաթ աւուր, որ ատեն կը յուսանք թէ հասած կ'ըլլայ Պ. Պուրժէ Միլանօէն՝ ուր գացած էր վերջերս, իր նոր վէպը Le bonheur des autres գրելու համար։

Վերջին պահուն կ'իմանանք որ Պուրժէ իրեն փաստաբան կարգած է համբաւաւորն Լապօրի։

(Ֆիկարօ)

## ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

1901 Յուլիս 26, Սիվրիհիսար

Տեղւոյս երկսեռ վարժարանաց ամավերջի քննութեան հարցաքննութիւնք ակսան ամսոյս 13ին և լրացան 20ին։ Քննիչ յանձնաժողովը չատ գոհ մնաց ցոյց տրուած արդիւնքէն։ Կառավարութիւնն պաշտօնապէս մասնաւոր հրաւիրագրով հրաւիրած էին Թրքերէնի հարցաքննութեան։ Վանք. Տեղապահն և դասատուները դրուատալից խօսքերով արտայայտեցին իրենց լուրջ գնահատումը՝ բարձր կարգի ուսանողաց տուած ճշգրիտ պատասխաններուն, քերականական անխախտ վերլուծումներուն, քաջավարժ ուղղագրութեան, ընտիր շարադրութեան և գրաբանութիւնէն Թրքերէն թարգմանութեանը մասին։ Սմսոյս 22ին տեղի ունեցաւ Ար. վարժարանի ուսումնարահին մէջ կոկիկ հանդէս մը, որուն կը նախագահէր՝ պատգամաւոր հոս գտնուող Սեաֆն. Տեղ. Դեր. Տ. Պետրոս Մ. վրդ. Ներկայարեան։ Ներկայ էին նաեւ Արժ. քահանայք, Թաղ. և Հոգաբարձու կրկին խորհուրդք և բազմաթիւ Ազգ. անհատներ։ Ար. վարժարանն ունէր այս տարի երեք շրջանաւարտներ, որք են, Գրիգոր Գիզիրեան, Գարեգին Ճէնտէրէճեան և Յակոբ Տաղտէվիրէնեան։ Աղջկանց վարժարանը չրջանաւարտ չունէր։ Տեղացի ուսուցիչ Սերովբէ էֆ. Վարժապետեան, որ երեք տարիէ ի վեր ստանձնած է վարժարանիս բարձրագոյն դասընթացքը, կարդաց իր տեղեկագիրը, յորում, ի մէջ այլոց, մասնաւորապէս ընտանեկան թիւրութիւնքի, եղբայրասիրութեան ատեն թէ, առանց Այդ վերջնոյն բարեխոսման ու բարելաւման, գայթակղեցուցիչ խոսքերու գեամի Պէրայ ցանած պիտի ըլար խաչաս իր բարոյականի սերմերը։ Տօքթ. Սերովբէ էֆ. Գաւալճեան, որ սիրայօժար ներկայ եղաւ ամէն օր հարցաքննութեան, ուղղելով իր խօսքը չրջանաւարտ պարոններուն, ժողովրդական ոճով գեղեցիկ ատենաբանութիւն մ'ըրաւ, չօշափելով, յար և նման տեսակէտէն, վերոյիշեալ կենսական խնդիրը։ Ասաղն. Տեղ. Ս. Հայրը պանդիսիկ մը փակեց հանդէսը։

Աղօթարար

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔՀՆԵ. ՔԻԶԻՐԵԱՆ

## ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԱՄԱՆԻԱ.—Ամանիա հարպիէ նէզարէթի թարգիմանն «Ձէրիտէի Բէսմիյէ»ատ նէյը օլնան պիր էմմանէ մուճիպլենէ, պատէտա քիչիւք զապրթան իւէ նէֆէյերին իթթիմալարտա վէ մէրասիմատ հազրը պուլունմալարը վէ իանէյերէ իյթիրաքլարը գաթիէն մէնն օլունմուշ որը։ Պու կիպի չէպէրտէ պուլունմագ իչին մէրգուման էվվէլճէ քէնտու մաքիվզէրինտէ պուլնան զապթէրտէն խուսուսի մէեղունիյէթ թալէպ իյլեյճէքլէր տիր։ Մուզիրը ատտ օլնան պիր թագմ կազէթալարա վէ ռիսալէլէրէ ապօնէ օլամայուշ, պունլարը գարաղօլհանէլէրէ վէ զէշլարտա տախի իտեմյեյճէքլէր տիր։ Շայտա պէօյէ պիր էվրագըն զէշլարտա վէ կասօտ գարաղօլհանէլէրտէ պուլունարը իսապէր պլբրար իսկ տերտալ քէֆիյէթի զապթաեա իշար իյլեյճէքլէր տիր։

Իշպու մէնմուիյէթ թաալիմ էմնասընտա սանճագ ալթնա չաղբրբլանագ ասաքիրը բէսիֆէէ տտխի այիտ օլաճագ տրը։

—Վիէննա Գաթօլիկէրինն միւրէվիճի էֆֆանդը պուլունան «Ֆաթէրլանտ» զազէթասը, ախզը ինթիգամ իչին Էվրոբատա իճրա օլունա կէլէն պէ-էլեանը մէնիթմէք մագասարտան միւթէվէլլտա հարէքատարնմիչէվիդի բրէնս Շարլ Լէօվէնչթայնն պիր մէքթուպընը տէրճ իթմիշ տիր։ Իշպու մէքթուպտա, բրէնս պու հարէքատա հիւնի բիդա կէօսթէրէնէրէ պէյանը թէչէքքիր իթտիքատէն սօնրա, հէնուզ միւթէրէատտա օլանլարը վէ պիր խասսա մէքանիկը ալիսէ մուալիմէրի իլէ մէճլիսը մէպուսան ազալարընն սիւէլլօ ալէյհինտէքի մազպաթաեա վազը իսկա իթմէրէրինի թավսիյէ իլյէմէքատ տիր։ Բրէնս Լէօվէնչթայն իշպու մազպաթանընն 111 սաըլզատէկեան վէ 536 լիպէրալ սընրքքնա մէնսուպ զէվամի թաբաքինտան իսկա օլունտըղընը պէյան իթմիշ տիր։

ԱՒՍԹՐԻԱ-ՄԱՋԱՐԻՍԹԱՆ.—Կրաց չէրի Գաթօլիք Ալմանլարընտան 28 քիչի մէրասիմի մուռանթանա իլէ բըրթէսթան մէզդէպլինէ տէխալէթ իթմիշէր տիր։ Մէրգումանընն թէպտիլը մէկդէպ իթմէսիյլէ 1899տան ետտի Բանժէրմանիզմ (համագերմանութիւն) ֆըրդասընն Բօմա իլէ գամը միւնասէպաթ իթտիկլինտէն պէրու հալընըզ կրած չէհրինտէ պէօղէճէ բրօթէսթանլըղա տէխալէթ իտէնէրէն ատէտի պիտէ պալիզ օլմըշ տրը։

—Տալմաճիտտա վագի Խրտվաթլար թարաքինտան իթալիալլար ուլէյհինտէ իսրազ օլունան նիւմայիշը զարաղբեարտան՝ էլան տէվամ իթմէքտէ տիր։ Իթալանլարընն իւզերինէ Խրբէվաթլարընն իթտիքլերի հիւճումը՝ կիմիքճէ քէսալը չիտէթ էյլէմէքէ օլուպ, կազէթալար տախի Իթալիա հիւքիւմէթի ալէյհինտէ եազմատան կէրի տուրամամագտա արբլար։ Մէմուրիյի մահալլիյէնին տէ հիշ միւտախէլէ իթմէմէքտէ օլուղունտան Տալմաճիատտաքի Իթալիա գօնսօլօսլարը՝ Վիէննա Իտալիա սէֆարէթինի վարդատան խապէրտար էյլէմիշլէր տիր։ Վիէննա մէհֆիլը բէսիկլէսինին միւրէվիճը էֆֆանդը օլա՝ բէսմի կազէթա՝ պու հասախէլերի Ֆէյր իթմիշ օլան Իթալիա կազէթալարընը մուվաֆիգ տրը։— Իսթիատտա մը, Խթիտասա մալիք սէյլիմ։ Եալընըզ չալըշմագ. Էօլիւբէէսինէ չալըշմագ։— Մուվաֆֆագըյէթինիզին սրրը նէ՞ օլմըշ տրը։— Զալըշմագ, չալըշմագ, չալըշմագ։—Բէօյ ալէհինտէն խօշլանմէնը՞ գ մը։—Հէր վագբի տէյիր։— Թէսթիրարտա՞ն։— Հէր զէման տէյիր։— Պարկիրէ բարիպ օլմագտան։— Էհէյ, քէօր օլասը։ հէր զէման տէյիր սէտիք Ա՝։

Պու պօշոլոգալընդտան դայպ իթտիկի վագբը գազանմագ իչիւն Մ. Շվայ աճէլէ իլէ կէծգտէն նիհան օլմուշ տրը։

ԴՈԼՈՄԻՏ.— Գոնիտատան Բանամայա կիտէն չընշնորֆէք գաթարընն ասիլէր թարաքինտան պիր տատի գատար թէվզբի իսիլմէսինէ՝ Վաշինկդն մէհաֆիլը բէսիկլէսինտէ պէօյիւք պիր էհէմմիյէթ վէրիլմէքտէ տիր։ Պու վէսիլէ ինէ Միւթթէֆիֆա-Սէրիգա հիւքիւմէթի՝ գանալա միւտախէլէ էյլէյէճէք տիր։ Սէրիգանդն Մաչէ Թօի չէքէրինէ վէրիլէն էմր իւզերինէ, մէղքիւր սէֆինէ՝ Գուլնա կիտէրէք թրանսիթ մուամէլատը թիճճարիյէսի հիւքիւմէթը մահալլիսէ թարաքինտան թանը թէէմինէ ալընապիլէմէտիկի հալտէ՝ գարայա ասքէր չըգարուպ չըմնտրֆէր խաթթընը մուհաֆազա էյլէյէճէք տիր։ Ադլանդիդ ուսնամատը ռէմում զօմանանը ամիրալ Բէյզի՝ լիւզումը թագտիրինտէ, Մաչինա խթինագ իթմէք իւզերէ պաղդա պիր հարպ սէֆինէսի հազրընմըշ տրը։ Ճամայիգատան քէչիսէ օլունան պիր թէկրագինամէյէ նազարէն, Գօլօն ճիվարարընա իզամ օլընան եէնի պիր ասքէր ֆըրդասը գարայա չըգմըշ տրը։ Սմրիգատան վիրուա իսէն մալիմաթա իսկ ասիլէրին հէր թարաֆտա մուվաֆֆագիյէթ պուլըսգալարը վէ հիւքիւմէթին պուհրանը մայիսէտէն նաչի թէտարիքնամա պուլունմատընը պիտ տիրիլիսը։

## ԹԷՎՖԻՀԱԹ

Վէզայիֆի մէմուրիյէթէրինի մուգտիմանէ իսկա իթմէքտէ օլմալարընա մէպնի Սէլանիկ վիլայէթի թահրիր վէ վիրկու միւտիրի սատտ. Նուրի վէ Տիւեունը ուռմումիյէ իտարէյի մէրքէզիյէսի մուհասէպէճիսի Ակեան պէյլէրէ թէրֆիյէն Ռէլա սրընքը սանիսի վէ Օրտու գասապպրնատա էճզանը վէ մուրախասա վէքիլի Մարտիրոս էֆ.յէ բապիա վէ խբառմանը մէմուհէսինէ մնպնի Այընն վիլայէթի մէրքէզ միւսթանթգլարընտան ըրի. Ֆասրի էֆէնտիյէ սալիսէ բիւթպէյէրի թէվճիհ պուրուլմուշ տրը։

## ԻԼՄԻՅԷ

Իզմիտ նէյապէթի չէրիյէսի զուրբա ճէմազիւլ էվվէլի սէնէ 1319 թարիխնատէն Քիւչիւք Զէքմէճէ Նայիպի սապզգ ֆազիլէթլու Պէհաէտտին էֆ.յէ թէվֆիզ գըլընմըշ վէ մուամալէյէ մուգատտէ թահլիֆի օլունմըշ տրը։

## ՆԻՇԱՆ

Ուսուրը մէմուրիյէթլէրինի մուգտիմանէ իսկա իթմէքտէ օլմալարընա վէ խրտէմանը մէմուտհազրինտէ մէպնի Հալէպ էյրանիշտան վէ Մէճլիսի իտարէ աղաներտան Հիւսէյին բաշա զատէ սատտ. Զէքի բաշա հազրէթլէրինէ պիրինճի բիւթպէտէն Մէճիտի.

Վէզայիֆի մէմուրիյէթլէրինի հիւանի իսկատտ միւշահիտ օլան իզատատ ու զայրէթլէրինէ մէպնի ճիտատ վալի զայմագամ սատտ. Սալի եէմէնի էֆ. հազրէթլէրինէ թէպտիլէն պիրինճի, վէ թիւճճարը միթէպէրանատան Տիգրանեան Մուշեղ էֆ.յէ տէօրտինճի բիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը զիշանպարը ինան պույրուլմուշ տրը։

## ՏԱԼԻԼԻՅԷ

ԵԷՆԻ ԹՕՓ ՍԸԲԱՐԸՇԸ.—Իսկիլիբէրպ հարպիեէ նէզարէթինտէն գապուլ օլուղան սօն սիսթէմտէ Արմսթրօնկ ֆապրիգասընն սէրի իւլ ըէմ 15 սանթիմէթր չափրնտա պիր Թօփ իմալ էլէ, սէրիան Տէրսաատէթէ իրսալ օլընմաճագ տրը։ Պու պապտէ լաղըմ կէլէն թալիմաթ՝ Արմսթրօնկ ֆապրիգասընն Տէրսաատէթէ վէքիլի Մ. Վէրէ իթա իսիլմիշ թաղ. Արմսթրոնկ ֆապրիգասը այնի զէմանտա 300 էնտաֆթա քեաֆի օլաճագ մըշիմմաթ իլէ մէղքիւր Թօքընը իսթիմալ ուսուլինի պահրիյէ զապրթանընա էօրէթմէք իչիւն, պիր Թօք մուալիմի տախի իզամ իտէճէք տիր։ Իշպու Թօք՝ կէրէք իսթիքամատտա վէ սէվմէյէտ վէ կէրէք սէֆինէյէրտէ տախի իսթիմալ օլունապիլէճէք տիր։ Թօքրն ֆօթօկրաֆը սէրիան Տէրսաատէթէ իրպալ գէլընճաճագ վէ Թօք մուալիմի իսկ պիր այ միւտտէթլէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ մայէթինտէ մէճճանէն իսթիտատտ գըլընճաճագտր։ 300 էնտաֆթա քեաֆի միւհիմմաթ վէ Թօքրն էմմանը 8600 լիրա օտտանի տիր։ Իշպու մէպպաղնն նրսքը բէչինէն վէ տիկէր նրսքը իսկ Թօքրն Տէրսաատէթէ վերուա իթտիկինտէ թէէտիեէ օլունճաճագ տրը։

ԵԷՄԷՆ.— Պա Իրաեէի Աէնիյէթ հազրէթի Բաթիչահի Աօիր սանճագը մէիքեղի օլան Ֆէյսա իլէ Քոնֆիսա արաբընտաքի մէսաֆիեէ վագը Պիւսրէ, Մէդպաք, Աբնսաաղ Ամաճ վէ Բէվբիւլ-Ճումատա պիրէր պլբգնաուլ ինչա իթտիրիյէճէք տիր։

ՍԸՀՀԻՅԷ.— Սաեէի մէրաֆիմվայէի հազրէթի Շէհրիեարիեէ չէհրիմիզին ավալը սըհհիյէսի պէր քէմալ օլուպ, միւվաբէտաթընա դարչու իթթիխնդ օլունան պագը թէտապիրին թախֆիֆի վէ անգարիպ տախի ֆէսխի գավէնն մէէմալ պուլաչնմագտա տրը։

ԻՊՐԷԹ.—Ան սաբը Նովորոսխալի Ֆնիմիտա էֆ. ամամ զաթ, օրատա մալիք օլանողը էմվաքը ճէսիմէսինին իրսալ սէնէթիյէսի նրսքինը Գարա-Հիսարը-Շարգիեէ ամէլիյաթ ուսումնա մախսուս պիր լիսէ ինչարնա հար իթմէկէ հազրը պուլունմաղընը պիր մէքթուպլա Բուսֆարիգի բիւթպէկլու Եռաքիմ էֆ. հազրէթլէրինէ իշար էյլէմիշ տիր։

ՏԷՎԼԻԹԸ ԱԼԻՅԷ ՎԷ ՍԲԱՆԻԱ.— Թարաքը էշլէրէի հազրէթը Բաթիչահիտէն Սբանիա գրալը ԺԳ. Ալֆոնս հազրէթլէրինէ իհտա պուրուլան մուրասա Իմթիեազ նշանընը գրալ հազրէթլէրինէ թէսլիմ ու թէվտէ մէէմուր օլան տամատը հազրէթը Շէֆրիեարի տէվլէթլու Ֆէրիտ բաշա հազրէթլէրի՝ իլէ Ֆէրիդ սատտէթլու Նասրը վէ Իզզէթ բաշալար հազարաթը էֆրէնտի օգոստոսուն տօգուզունճու ճիւմա կիւնիւ Սբանիա նահիպէի հիւքիւմէթի գրալիցա հազրէթլէրի իլէ գրալ ԺԳ. Ալֆոնս հազրէթլէրինին Իդամէթ իթտիքլերի Սէն-Սէպաստիէն չէհրինէ միւվասէլէթ իթմիշլեր տիր։ Ֆերասաը ճիւմա էրթէսի կիւնի հէյէթի մախսուսէի Օսմանիյէ մէրասիմը միւթատէիլէ Միրամար սէրայընա կիտուպ նախպէի հիւքիւմէթ վէ գրալ հազարաթը թարաքինտան դասպէնճիճմուշ վէ Տէվլէ-Ֆէրիա բաշա հազրէթլէրի Մուրասսա իմթիեազ նիշանը ֆիրուզէֆշանընը գրալ օն իւչինճի Ալֆոնս հազրէթլէրինէ թէվտէ ու թէսլիմ էյլէմիշ տիր։ Բէամը մէղքիւրտէ սատտ. Նասրը բաշա հազրէթլէրինտէն մասատա, Սալթանաթը Սէնիյէնին Մարիա սէֆիրի սատէթլու Իզզէթ բաշա հազրէթլէրի վէ էրքանը սէֆարէթը Օսմանիյէ տախի հազրը պուլունմուշար տրը։ Իսկի միւլագաթտա նախպէի հիւքիւմէթ հազրէթլ

# ԱԶԳԱՅԻՆ

Բարիզի մէջ նոր շինուելիք Հայկական մատուռին գումարը ուսկ ուրեմն առն տցաւ 400,000 ֆրանք։ Կը մնայ հիմա մատաղան հիմնարկէքն ու շինութիւնը, որուն համար Ռուսական Աղա Ազէքսանար Մանթաշոֆ՝ 30,000 ոսկի պիտի նուիրէ, կը գրէն Բարիզէն։ Սոյն փառաւոր մատրան շինութեան ծախսերը պիտի մասնակցին նաեւ հետեւեալ ծանօթ բարեպաշտ ազգայինները, որք են. Աղամանդագործ Պոլսեցի Աթանագինէ էֆ. Էգնաեան՝ որ 5,000 ոսկի պիտի նուիրէ։ Բարիզանակ Պարսկահայ գոնաբաւմաճառ Պ. Ներսէսեան (Թէֆ. վայանէն փեսան) 3,000 ոսկի։ Պոլսեցի ոսկերիչ Զօրեան եղբարք՝ 2,000 ոսկի։ Իր եկեղեցասիրական գործերովը յայտնի Պոլսեցի Ռափիկ էֆ. Մարկոսեան 1,000 ոսկի։ Իսկ Բարիզանակ մեծատուն Հայ գաղութէն ալ կը յուսացուի 2,000 ոսկիի մօտ գումար մը հաւաքել։ Սոյն հանգանակեալ գումարով, ոչ միայն Հայկական գեղակերտ մատուռը պիտի կառուցուի, այլեւ յարակից գրասրահ մ՝ալ շինել տալու գաղափարը յղացած են կրթասէր ու բարեսէր ազգայինք։

Եկեղեցւոյն հողը՝ թէեւ ձեւակերպութեան համար Աղա Մանթաշօֆին վրայ գրանուած է այժմ, սակայն առաջադրեալ մատրան շինութենէն վերջը՝ Ս. Էջմիածնայ Հայրապետութեան նանուանը փոխանցուելու կարգադրութիւն եղած է։ Բարիզի Հայ գաղութի հովուութեան կամ Առաջնորդութեան պաշտօնը՝ կը հաւատան թէ, Ս. Էջմիածնայ միաբան՝ երանչտատ Տ. Կոմիտաս Պիսդաղեանին պիտի յանձնուի, որ ինչպէս յայտնի է, Աղա Մանթաշէֆի ծախքովը՝ Եւրոպա ղրկուելով, երաժշտութեան արուեստը կատարելագործած, ու Հայ. դեղեցուեստի ծրուան փառքերէն մէկը հանդիսացած է թէ՝ իր երգեցողութեամբը, և թէ՝ ձայնագրական արուեստին մէջ ունեցած մասնագիտութեամբը։ Իսկ Տ. Վռամշապուհ Խանչակիր քէշ. Քիպարեան, Բարիզի հայոց Խստովանանայր Երէցը պիտի մնայ։

—Երէկ, Ֆրեսերիկ Մայր-Կայսրուհւոյն յուղարկաւորութեան օրն ըլլալով, Պատ. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան, ընկերակցութեամբ Տ. Վահան Ծ. Վարդ. Ցպկրբեանի, Բերայի Գերմանական դպրոցասրահը գնաց, և Լիմնաց Սբ. Պատրիարքին, ներկայ գտնուեցաւ առաւօտեան կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին։

—Ս. Պատրիարքը՝ առջի օրը Պետական Խորհրդոյ Բարձ. Նախագահին այցելութիւն տալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Տիարպէքիրի վիճակին վերաբերող հիմնուրոյ Խակարգեցոյ վանքի խնդրոյն նկատմամբ։ Վերջերս փոդեած էին տեղւոյն Ասորիները այդ վանքին տանձդիմութեան ընել, սակայն Հնորհիւ բարեխնամ՝ կառավարութեան, արգիլուած էր։

—Տրապիզոնի նորընտիր Առաջնորդական Տեղապահ՝ Տ. Եղիսէ վարդապետ Պապայեան, որ շաբաթ օրը պիտի մեկնէր, շոգենաւերու նոր կարգադրութեան պատճառաւ երկուշաբթի երեկոյին մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին։

—Մայրաքաղաքիս Անդլ. Դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բոնոր շնորհակալութիւն յայտներ է Ս. Պատրիարք Հօր, այն ցաւակցական հեռագրին համար, զոր ուղղած էր Վահան Դեսպանին, Գերմանիոյ Մայր-Կայսրուհւոյն մահուան առթիւ։

—Կէսարիոյ Փաշայի և Խասգիւղի նորընտիր Թաղական Խորհրդոյ վաւերացման Պատրիարքական Դիւանակները՝ թէեւ կիրակի օրը ղրկուեցան Կէսարիոյ Ս. Յովհաննէս եկեղեցին և Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին, սակայն մինչեւ ցարդ հրաւէր ուղղուած չեն նորընտիր անդամոց՝ որպէսզի վաղվընդվոյթ հարկ եղածն տնօրինեն՝ դպրոցներու վերաբացմանց նկատմամբ։

—Դամատիլիէն կը ծանուցանեն թէ, գիւղին եկեղեցւոյ Գրիգոր ժամկոչին 40—50 լիրայի պահանջը տակաւին կարգադրուած չէ։ Առանձ երեայ ն կարգադրուելիք ալ չունի, քանի քր հին հաշիւ նոր հաշիւ իրար խառնուած են։ Մնայուն քահանայ մը չունին։ Ամէն կիրակի օր դուրսէն քահանայ մը կու գայ, կը պատարագէ ու կ'երթայ։ Պէտք եղած առնն՝ 5 ղրուշին վրայ կը գուրգուրան. իսկ պէտք չեղած առն 5 լիրա կը ծախսեն այլինչ կամ այնինչ գործին համար։ Ամիկա՝ անտեսագիտութիւն է, ասիկա՝ իրաւունք է, կ'ըսեն։ Ըստ մեզ, սոյն խնդրոյն լուծումն ալ, վերլուծումն ալ նորընտիր Տնտեսական խորհրդոյն նկատառութեանը կը յանձնենք, քանի որ թաղային խնդիրներով տակաւին խճողուած չէ։

—Մալաթիայէն կը գրեն թէ՝ տեղւոյն քահանաները, թէեւ 7—8 հատ են, սակայն իրենց մէջը զանազան կուսակցութիւններ ունին։ Անոնք որ Կրօն. Ժողովոյ անդամակցութիւն ունին, Առաջն. Տեղապահին կողմը կը տաչեն, իսկ անոնք որ Կրօն. Ժողովէն դուրս են, հակառակ են Առաջնորդարանին։ Բաղաքէն գրեթէ մէկ ժամ հեռու՝ Ս. Լուսաւորչայ վանքին մէջ՝ Որբանոց-Արհեստանոց մը բացուած է, ուր 45 աշակերտներ, երկու դաստատու, և երեք վարպետներ կը գտնուին։ Աշակերտները կը հետեւին կօշկակարութեան, դերձակութեան և խաղախորդութեան. վերջին նմոյշները Պատրիարքարան ղրկուած ըլլալով, Նպաստից յանձնաժողովին կողմէ գովեստով գնահատուած են։ Ցիշեալ վանքը այցելող ազգայնոց կողմէ փափաք յայտնուած է որ վանքին մէջ թթենիի մշակութիւններ ըլլան, որպէս զի չերամաբուծութեան արհեստն ալ ի գործ դրուի տիշեալ արհեստանոցին մէջ։

—Պէրութի վարժարանի նորընտիր տեսուչ՝ Տ. Կարապետ վրդ. Տէր Կարապետեանի նախաձեռնութեամբ 100 ոսկիի չափ գումար մը հանգանակուելով՝ Մանկապարտէզ մը բացուեր է, ուր կ'ըսուի թէ՝ 40—50 տղեկներ կը յաճախեն։ Վարժուհի մը կ'ուզուի այժմ այդ մանկապարտէզին համար՝ գոհացուցիչ ամսականաւ։

—Դատարդիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանը՝ վերջերս նորոգութիւններ կրած է։ Դիտող թաղեցի մը կը հարցնէ թէ՝ արդեօք ուսուցչական մարմինն ալ՝ հրդնդերձ տնօրէնութեամբ և մասամբ նորին, նոր թափ մը պիտի կրէ, թէ ո՛չ։ Սոյն հարցէն կ'ուզղենք Դատարդիւղի դպրոցներուն պատ. Հոգաբարձութեան, ի պարտ ու պատշաճ տնօրէնութիւն։

— Պաֆիրայի քաղաքական բժիշկ Տօքթ. Ստեփան էֆ. Թէրզեան, որ Գուշ Ատայի քաղաքական բժիշկ անուանուած է, վաղը ֆրանսական շոգենաւով կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։ Գուշ Ատա՝ Զմիւռնիոյ մէկ արուարձանը համարուելուն, ուրախ ենք որ Տօքթ. Թէրզեան էֆ. ի ընտրութեամբ՝ Իզմիրի ազգ. ճարտար բժշկաց թուոյն վրայ նոր անդամ մ՝ալ կ'աւելնայ, ուսկից պիտի օգտուին ազգաբնակները անոր անշահանդրութենէն ու ճարտարութենէն։

—2-3 ամիսներէ ի վեր, Գուզկունճուքի թաղային վարժարանը գոց կը մնայ։ Եթէ արձակուրդի համար է, շատ է այսչափ երկարաձգում։ Իսկ եթէ մշանջենաւոր վակում է, ապէ ժամանակամիջոցը քիչ է։ Թզզո՛ւնք կասակը։ Մե՛ղք է վարժարանը։ պէտք է բացուի։ Թէեւ հիմնադիր ճարտարապետ Սէրվէրեան Յովհաննէս ամիրային պարագայքը չօգնեն այսոր այդ վարժարանին վերաբացմանը հարմար, հոգ չէ։ Այդ վարժարանը իրեն հետ հին յիշատակներ ունի։ Այդ վարժարանէն եկած են բաւական թուով ուսեալ աշակերտներ։ Այդ վարժարանին մէջ դասախօսած է երբեմն բարեխղճորեն և ուսումնասիրող Մեսրոպ սարկաւագ Թաղիատեանց։

Քանի որ Դուզկունճուքի վրայ կը խօսինք, խօսինք նաեւ այդ գիւղի Բանաչէրին վրայ։ Շաբթուս երեք օր Գուզկունճուքի բանաչիրն էր։ Զինք գիտեր թէ այս Բանաչէրը Յունաց կը պատկանի թէ Հայոց։ Սակայն սա գիտենք որ բանաչիրքի կենցաղասէրներէն չատերը համազգի էին այս տարի և իրենց ներկայութեամբը մեզի փայլ մը տուին դժբաղդաբար։

—Մշոյ Պատ. Փոխանորդ Տ. Խորոյ Ծ. Վ. Պէհրիկեանի կայս. Պէրթը Պատրիարքարան յանձնուած ըլլալուն, կը յուսացուի որ յաւաջիկայ շաբթու մեկնի իր նոր պաշտօնատեղին՝ Մուշ։

—Կրօն. Ժողովը իր երէկուանտին մէջ հետեւեալ խնդիրներով զբաղեցաւ.

Բաղէշի առաջնորդը՝ դրով մը, ընիկ Մշեցի տիրացու Համբարձում Տ. Աւետիսեան անուն ընծայցուին՝ Պատրիարքարանի որոշմամբ Կոյս Անապատի վանահայր Տ. Յովսէփ եպիսկ. ի յանձնուած ձեռնադրութեան զանազան պատճառներով յապաղիլը ծանուցանելով՝ անոր փութով կատարուելու մասին հրաման կը խնդրէր։ Ժողովը հարկ դատեց հաղորդել Տ. Յովսէփ եպսի որ ձեռնադրէ տիշեալ ընծայցուն և ղրկէ իր պատկանած վայրը։

— Եղիշէ վրդ.՝ Հայ. եկեղեցին ընդունիլ ուզող կարգ մը Ասորիներու մասին հրահանգ կը խնդրէր։ Ժողովը այս մասին աւելի մանրամասն տեղեկութիւն քաղելու համար, հարկ դատեց իրմէ բացատրութիւն պահանջել։

—Կարինէն Մակար վրդ. իր պարտուց նկատմամբ տեղեկութիւններ կը հաղորդէր։ Ժողովը աւելորդ նկատեց իր գիրը և հարկ դատեց գրել Կարնոյ Առաջնորդական Տեղապահին որ այլ եւս Մակար վրդ. իրեն հետ բանակցի ուղղակի։— Տ. Ահարոն քահանայ դարձեալ կը հրաժարէր իր Մայր Եկեղեցւոյ աւագերիցութեան պաշտօնէն. միւս կողմէ նոյն եկեղեցւոյ քահանաները Աշեան Տ. Միքայէլ քէն. ի աւագերէց կարգուելը կը խնդրէին։ Ժողովը կրկնեց իր նախորդ որոշումը՝ որուն համեմատ հաստատեց Տ. Ահարոն քհն. իր պաշտօնին մէջ՝ որուն ուժ պիտի տայ մինչ Ս. Պատրիարքը։—Վիէնայէն Օհան քահանայ Խաղ անուն վրդ. մը յատուկ մէկ մտադիրն երեւան եկեղը կը ծանուցանէի որուն մէջ կը դտնուէին եկեղ. դեղեանքներ և վրդ-ին սեփական մէկ քանի եկեղ. անօթներ. Ժողովը յարմար դատեց յանձնարարել Եւրոպայի հոգեւոր հովիւ Տ. Գէորգ եպսկ. ի որ քննէ թէ իրօք Խաղ վրդ. ի մը կը պատկանի այդ մատուռը և այդ պարագային տէր կանգնի անոր, միւսնոյն ատեն տեղեկութիւններ ուզելով նաեւ Խաղ վրդ. ի վրայօք։ Սոյն կարգ. Տեղապահը՝ Անթապի Աւետիս Տ. Մելքոնեան անուն անձնի ձեռնադրութեան վրայ տեղեկութիւններ կը հաղորդէր։ Ժողովը դոհ մնաց իր բացատրութենէն։—Պոյազատի մխիթարեանները Տ. Գարեգինին իրենց մնայուն քհն. կարգուիլը կը խնդրէին. Ժողովը, յիշեալ քահանայի խնդրոյն վերաբերեալ բոլոր թուղթերը յանձնեց Ս. ատենապետ Տ. Դրիգորիս Սրբ. ի քննութեանը՝ ապա իր կողմէ կարեւորը տնօրինելու համար։—Եգիպտոսի առաջնորդը Ամերիկան Տրիպոլոյ ազգայիններուն անդամիներ և հոգեւոր մխիթարութիւնէ զուրկ վիճակը կը յայտնէր և անօրինութիւն կը խնդրէր։ Ժողովը յանձնարարեց նոյն առաջնորդին որ քննէ. մը ղրկէ հոն։—Ամերիկայն հայոց Ս. Հայրապետը Վանայ առաջն. տեղապահ Տ. Սահակ վրդ. ի բարի վկայութիւնը մէջ բերելով ի մասին Կամարական Յարութիւն սարկաւագի, կը յանձնարարէր որ եթէ արժանի կը դատէ կեդրոն. Կրօն. Ժողովը՝ հաղորդէ Կոյս Անապատի վանահօր Յովսէփ եպսկ. ի կոչել զայն արեղայութեան և իբրեւ միաբան տեղւոյն վանքերէն մէկուն վրայ։

Ժողովոյ Բ. ատենապետ Տ. Վահրամ եպիսկոպոս կ'առաջարկէր որ Ուսումնասիրողը Եւրոպ. ձայնագրութեան հետ պարտաւորիչ դասերու և առարկաներու դասն անցընէ և ծաղկեցնէ նաեւ Հայ. եկեղեցւոյ ձայնագրութեան ուսումը առ հասարակ ազգ. դպրոցներու մէջ, վարձերացնել տալով կեդրոնական Խառն Ժողովով։— Ժողովը որոշեց Ուսումն. Խորհուրդին հաղորդել խնդիրը և անոր խորհրդակցութեան առարկայ ընել զայն։— Կալացի նորընտիր Հողաբարձութիւնը իր պաշտօնավարութեան ձեռնարկէն ի վեր տեղւոյն ազգ. եկամուտներու, դպրոցի և եկեղեցւոյ և ազգայիններու վիճակին վրայ ընդհ. տեղեկութիւններ կը հաղորդէր. Ժողովը գոհ մնաց իր տեղեկութիւններէն և որոշեց քաջալերական նամակ մը գրել որ միշտ օգտակարապէս գործածէ իր պաշտօնը ի յաւաջդիմութիւն տեղւոյն ժողովրդեան։

Ժողովը, ըստ սովորութեան, իր նիստերը դադրեցուց մինչեւ Յովակիմ Ամենայի ոտնէն վերջը։

—Նպաստից յանձնաժողովը իր երէկի դումարման մէջ՝ ի միջի այլոց, հետեւեալներով զբաղեցաւ.— Որքանոց-Արհեստանոցները կազմութեան մասին խորհրդակցութիւնները առաջիկայ Հոկտեմբեր թողուեցան։—Մշոյ որքանոցներու վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներ՝ ժողովը նկատողութեան առաւ և անոնց քննութիւնը յանձնեց նորընտիր Պատրիարք. Տ. Խոսրով վրդ. ի։— Տ. Վահրամ Եպիսկ. Մանկուսիի յանձնեց մէկ քանի գաւառներու մէջ բաշխուած նպաստներու հաշիւներուն քննութիւնը։—Վանայ Սալնապատի աղջիկանց վարժարանի ձեռագործները ղրկուած էին, որոնց մասին ժողովը գոհունակութիւն յայտնող պատասխան մը գրել որոշեց։— Արհեստարաններու արտադրութեանց, և հաշիւներու վրայ տեղեկութիւններ հաղորդուեցան Ժողովին, և տեսնուեցաւ որ այս արտադրութիւնները բաւական զարգացման ճամբուն մէջ մտած են և նոյն իսկ սկսած են շահեր արտադրել. են։

## ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Երկուշաբթի օրը՝ Բերայի մէջ տեղի ունեցաւ ծանօթ բանաստեղ Ագն. Հրանտ էֆ. Աստուրի Ամուսնութիւնն ընդ առաջնակարգ գրագիտուհի նաղելչափայլ այրի Տիկին Զապէլ Տօնէլեանի, կնքահայրութեամբ փեսին կրտսեր եղբօր՝ Լեւոն էֆ. Աստուրի։ Հարսանեաց հանդէսը՝ թէեւ ընտանեական ամիսի շրջանակի մէջ կատարուեցաւ, սակայն հանդէսին կը նախագահէր Տ. Բարկէն Ծ. Վրդ. Կիւլէսէրեան։ Ս. Պատկի պարտութիւնն ասեն՝ ձեռնտուութիւնը կատարեց Մայր Եկեղեցւոյ Տ. Արիստակէս Աւագ քհնյ. Ճիրմէճեան։ Հարսը ընդունեցաւ այս առթիւ զանազան նուէրներ ու գեղեցիկ ծաղկեփունջեր։ Պատկէն յետոյ, Աստուրեան գերդաստանի նահապետուհին Աշնուտիայ Այրի Տիկին Եփրոս Աստուր՝ ընդունեց ներկայից համակրալից շնորհաւորութիւններն ու սրտագին մաղթանքները։ Նորապսակ Ամոլը՝ շրջապատուած իրենց ընտանեաց անդամներէն, խրոմվին լուսանկարուեցան։ Մաղթենք իր խնդակցութիւններն ու շնորհաւորումներն յայտնելով նորապսակ Տէր և Տիկին Հրանտ էֆ. Աստուրի, երջանիկ կեանք կը մաղթէ այս զոյգ մը անզոյգ բանաստեղծ, վիպագիր, հրապարակագիր և բանասէր ծանօթ անձնաւորութեանց համար։

## ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Ժամանակէ մը ի վեր Ձեր յարգելի լրագրին մէջ, «Սակ չահելու կերպը» վերնագրով և Գրոլիեան ստորագրութեամբ կարգ մը գրութիւններ կը տեսնենք, որոնք կրնան մեծապէս օգտակար ըլլալ մեր նոր սերունդին։

Ամէնէն առաջի ներկայ պարագաներու մէջ, մեր չրջանաւարտները պէտք ունին բնականաբար տրհատին կարեւորութիւնը հրուն երեսը իսկ նայիլ չեն զլջանիր իրենց այնատակ գիտութեամբը։

Արդարեւ ցաւալի վիճակ մըն է որ առօրեայ թերթերու մէջ գրողներն խօսք մէկ ըրած՝ պէտ բանաստեղծութիւններ, նորավէպեր գրելու կը ճգնին, առանց ուզելու քիչ մըն ալ օգտակարով զբաղիլ։

Ո՛չ մէկ գրող չի կորցիր խրատականներ գրել արհեստից վրայ, մեր նոր սերունդին սրտին մէջ ներմուծելու համար արհեստները։

Մեր դպրոցասարանները լրագրաց մէջ բանաստեղծութիւններ, վէպեր կարդալով՝ իրենք ալ, անոնց հեղինակաց պէս բանաստեղծ մը կամ վիպասան մը ըլալ կ'երազեն՝ որ ո և է արդիւնք չունի դժբաղդաբար։

Կը յուսամ որ ինձ պէս ապագան խորհող ամէն երիտասարդ պիտի փափաքէր տեսնել պէտքեր դրոշներ՝ որ արհեստից վրայ խօսելու և զանոնք երիտասարդաց սիրցուելու նուիրական պարտականութիւնը կատարէին։ Բայց տա տարբերութեամբ որ այսչափ կենսական խնդիր մը Գրոլիեան էֆ. ին պէս սիալ չմեկնուէր։

Բան որում ամէն արհեստ իր կարեւորութիւնը ունի, ամէն արհեստաւոր իր մասնաւոր հմտութիւնը, որ միայն յարգանք ներշնչելով, ուշիմութեամբ կարելի է ձեռք ձգել, որով երբ Գրոլիեան էֆ. կ'ըսէ որ «դերձակները, կօշկակարները և ատրազործները ընդհանրապէս քիչ ուշիմութեան կը կարօտին» կրնանք ըմբռնել թէ ինչ մեծ սխալ գործած կ'ըլայ։

Շեհակը Գրոլիեան էֆ. ի գրիչն ալ մակաբուն պէս է եղեր, Ա. Բ.

«Ա. Բ.»էն կը խնդրուի խմբագրատանը հանդիպիլ առաջին առիթով։ ԽՄԲ.

## ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷՐԻ

Օգոստոս 13, 1901

| | |
|---|---|
| Ֆրանսիոյ Էսհամը | 101.47 |
| Ռէժի | 316 |
| Գոնսոլիտ. | 25.15 |
| Շրմէնտրֆէր | 105 |
| Պանդ Օթ ման | 528 |
| Թրանսվալ | 85. |

# ԹԷԼԷԿՐԱՖ

## ԱԳՇԱՄԲԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԲՐԻԶԹՕՐԻՍ, 12 Օգոստոս.—Ինկիլիզէր՝ Պօէր գօմանտանը ժէնէրալ Գրիւճիրնէրին թաթը գօմանտասանապի վիւֆրիզէի չրմալը զարպիէնէ տօղրու. քիւգիւրթիւչէրը վէ եիւղ պարկիր դապի թիմիչէր տիր։ Ինկիլիզ միրալայը Գրապէլ մէղքիր Պօէր մուֆրիզէսի իլէ սուղունճա պիր մուհարէպէ եթմիշ տեր։ Մուսաթէյէն սիւլթանի թասգիւլ խտիւոր։

ՊԷԼԿՈՒՄ.—Տիւնքի թէսալիի արտաս. հիւքիւմէթի հաղրէ թարաֆտարը օրմագ իւզրէ, 27 նամզէտ, վէ 9 միւսէֆագիլ բատիգալ ինթիխապ օլունար։ Պիտանէն ալէյի, Սգօրչինա մէճլիսի 110 հիւքիւմէթ համզէսլէրէնտէն միրթէքէսպ ծուլումուտոր քի, պունլարտան 84ի բատիգալ, 14ի միւսթագիլ բաղիգալ վէ 6ը լիսպերալ տեր։

ՐՕՄԱ.—Մ. Գրիսրինին ճէնազէ սահիպ սահր ճարիսին 15ինաէ իճրա օլունմաղ տեր։ Գրալ՝ հաղրէմէլերի թարաֆինան միւթէվէֆանրն այրիէսինէ պիր թաղվիյէնամէ կէօնտերիլմէյ տիր։ Բաֆէրիս չէրի պէլէտիի մէճլիսի միւթէվէֆանրն ճէնազէսինի ինթիրամանը լայրգա իլէ գալտրրմադա գարար վէրմիշ տիր։ Նարալի ատաքիրի մոգաֆաղասը ճէնազէ մէրասիմինէ հաղրը պուլունմաղ տեր։

ԲԱՐԻԶ.— Սլմանիա սէֆարէթի՝ ևարրն ինթրաթօրիա Ֆրէտերիգին ինթիխանէթը ռուհը Ղումանտա վուգուպանէ այնի մանսուռա իչիւն տա-զալլընդն ինթիգամա մը եւրիմէլի։

Շէմիի տէմիտէն պէրի եւրիմինի մուհաքէմանը քիւլիյէն ադաբ օլմադ իւզրէ, միւրեպպիտ ալէյհինտէքի ֆիքրինէ վէհլէթէն թէպտիլ իտի վէրտի։ Չիւնքի օնը մասում կէօրմէյէ, օնը ափվ ինթիմէյ, եհնէ էվելքի կիսպի սէվմէյէ շիտաէթլէ ինթիյաճը վար իտի, կէօնիւլ քեչանէի մուհապէթինի միւնհասիմ կէօրմէքտէն իսէ պաղը հաղդաթլարը տիմիտմէքտէն չէքինմէդ։

Շէմի տիչիւնէ տիչիւնէ Անթէրնի մասումիյէթինի միւսպիթ ա գատար պիւրան պուլուտ քի, նաղարընտա գէղ եալընզը թէրպիյէ տէյիլ թէալի ինթմէյէ պիլէ պաշլատը։ ա կէճէլիք սոն դարարը օլմադ իւզրէ։

—Ֆուրսաթ պուլուր իսէմ պու կիւն քէնտիսի իլէ կէօրիշէյիմ, պագայիմ սօրաճաղըմ սիւալլէրէ նէ ճէվապ վերէճէք։ անանէն ալաճաղըմ ճէվապտարա նաղարէն պէն տէ թաուինը հարաքէթ իտերիմ։

(Տեւող.)

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԷԴԵԱՐ ԲԷՖՐԻԳԱՍԸ (40)

# ՄԻՐԻԼ ՊՊԻՏԷ

10

Այինէնէն չէքիլտի, գանարէնին իւզերինէ օթուրտու, ինթիգամընը նասըլ վէ քիմէն ալաճագ իտի։

Իչթէ պու ճիհէթի թէֆէքքիւրէ պաշլատը։ Ամուճա պէյին Անժէլ մէսէլէսինէ քէնտիսի իլէ ըէգապէթի աչըգանէյէ կիրիշմիշ օլարընընա բէք օ գատար հիտայէթ ինթմէսօր իտի, չինքի Ամուճանին մալիւիյէթը վիճուտանի Անժէլ թարաֆընտան ճիտաէն նամիլը նաղարը բաղպէթ օլմաբընա մանի կէօրիյօր իտի։ Շէմինին օյանա հիպսի խուսուսմէթ վէ չիտաէթի ինթիգամ ճունանէսի Սատրի ալէյինտէ զալէեան իտիսոր իտի։

Շատրի կէօզլէտի, Միւրեպպիյէնին հէր սուրէթլէ նաղմը միւշթէպիհանէսինի ճէվիպ իսէ ինթիգամ իտի։ Իսէպիլիր տէյիլ, իյլէմիշ օլարընընա հիչ չիպկէսի գալմամըշ իտի։

Սատրիի զէվճէսի Մէլահէթէ խըյպէթի ինթմէք, Անժէլի ալ ըէնտիսի տէ ալաթամըշ օլմաղլէ ինթինամ ինիյօր՝ հէր իքիսինի մուսիճանադը ճէզա պուլուճօր իտի։

Շէմիի քէնտի իչիւն միւսաճ վէ Սատրի իչիւն ատէթա պիր ճինայէթ սատ իյլէտիյի պու մուաչադա մէսէլէսինէ էնիդթէսի իլէ Անժէլէն հանկիսինին միւճրիմիյէթի տատա պէօյիւք օլարընընը տիչիւնտիւ։ Սատրի Միւրեպպիյէյի սէվմիշ, պէսսլէլի Միւրեպպիյէ տէ պու մուհապպէթէ միւթէմամիլ կէօրիւնմիշ։

Սատրի Կէոնլիւնիւ արվ էյլէմիշ, էօթէքի տէ գապուլ ինթմիշ... Սատրինին էվվէլճէ Միւրեպպիյէ արդը մուհապպէթ ինթմիշ օլարընը օ կիճէ գաբու արգաբնտան սէօյլէսիյի սէօզլէր իլէ սանկիթ օլույօր, ֆագաթ Միւրեպպիյինին պու մուհապպէթի հիւսմի գանուլ իյլէմիշ օլարընընը միւսպիթ, օրթատա պիր սէլիլը քեալի մար մը։ Սատրի չիտաէթի սէվմասընա մաղլուպ օլուպ, կիճէ Միւրեպպիյէնին գաբուճընտա կէլէպիլիր։ Ինթէսիյի սէօզիւտ սարթ ինթմէսինէ պիր տանի կէօրմէդ, ֆագաթ պունտան Միւրեպպիյէյէ նէ ճիւրմ թէվէճճիհ իտի։ Անժէլ կիճէ կէլէնէ գաբույը աչմատրգան պաչգա, վէսաիլը մուհապպէթինին ինթիրհամթրնա քէլիմէի վանինէ ճէվապ վէրմէյէ, նէ իչիւն պու գատար ինթինամ իլէ գրընը, պէլքիսէ հիչ գապաճամը օլմաճանէսի Սատրի ալէյինտէ զալէեան ինթիգամ մը։

Շէմիի տէմիտէն պէրի եւրիմինի ինթիգամը քիւլիյէն ադաբ օլմադ իւզրէ, միւրեպպիյէ ալէյհինտէքի ֆիքրինէ վէհլէթէն թէպտիլ իտի վէրտի։ Չիւնքի օնը մասում կէօրմէյէ, օնը ափվ ինթմէյէ, եհնէ էվելքի կիսպի սէվմէյէ շիտաէթլէ ինթիյաճը վար իտի, կէօնիւլ քեչանէի մուհապէթինի միւնհասիմ կէօրմէքտէն իսէ պաղը հաղդաթլարը տիմիտմէքտէն չէքինմէդ։

Շէմի տիչիւնէ տիչիւնէ Անժէլին մասումիյէթինի միւսպիթ ա գատար պիւրան պուլուտ քի, նաղարընտա գէղ եալընզը թէրպիյէ տէյիլ թէալի ինթմէյէ պիլէ պաշլատը։ ա կէճէլիք սոն դարարը օլմաղ իւզրէ։

—Ֆուրսաթ պուլուր իսէմ պու կիւն քէնտիսի իլէ կէօրիշէյիմ, պագայիմ սօրաճաղըմ սիւալլէրէ նէ ճէվապ վերէճէք։ անանէն ալաճաղըմ ճէվապտարա նաղարէն պէն տէ թաուինը հարաքէթ իտերիմ։

(Տեւող.)

# ԱՌՕՐԵԱՅ ԼՐԱՏՎՈՒ

ՄԱՐՍԵԼ.—Բարիզի Ինթիշար թերթն «Նիւ-Եորք-Հէրալտ»ի կազմեցարներն վերջինիսմանան ալաբզը պիր թէլէկրաֆնամէյէ նազարէն, Միաճթէմէի Ամերիկա հիւքիւմէթի Էլիրօպա սէօվլէթլերինին վէնէյուելա իլէ Դոմինիկա հիւքիւմէթի արասընտա թէլհամիւա իտան իսիթիլագա մինտամէլէ ինթիմէրինէ բէվի միւսաաէթ կէօսթէրմէյէճէք իմիշ։

—Բէքինէն քէչիէք օլմանա պիր թէլէկրաֆնամէյէ նազարէն Զին այիլէ հիւքիւմարիսի պու սէնէ Բէքինէ ավէտէ ինթիմէյէճէք իմիշ։ Շէրրի մէղքիւրէտ էյլան ըէք չօղ էճնէպի ասքերի վար տըր։

—Միճթիգիճիյի Ամերիկանին Բէքին սէֆիրի հիւքիւմէթի մէթրուսարնա քէչկոճ ինթմին պիր թէլէկրաֆնամէտ սուլ բրօթօգոլը հաղրմնա ճէվէրէ ուրասընա ինթիտնած վէ ինթիլագ հասրլ օլմուշ տրը։

ԼՕՆՏՐՍ.— Ինկիլթէրա գրալը հաղրէթլէրէ՝ մարէշալ Վալտերսէյէ Պամ նիշանտրին պիրինճի ռիթսպէսինէն պիր գրթասընը ինթա ինթմիշ տիր։

# ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

## ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

| | |
|---|---|
| Էսհ. Ռումիւն ադչ գար. | 27—04½ |
| » » » էն եւրքէք | 27—05 |
| » » » էն ադաղը | 27—02 |
| Բուլգալի չրմէնտ ադչ գրնար | 104—50 |
| » » էն եւրքէք | 104—50 |
| » » էն ադաղը | 103—25 |

## ՊԱՆԳԱ ԱԳՄԻՕՆԼԱՐԸ

| | |
|---|---|
| Ռէժի ագսիոնը Օս. լիր. | 17— |
| Միկարէթ Ա. | —88 |
| » Բ. | —48 |
| Թրամվայ | 5—85 |
| Ժուբանա | 1—75 |
| Օսպիկասիոն Թրամվայ | 476— |
| Ասիբանա | 4—10 |
| Դրէյսի ժէնէրալ | 0—10 |
| Մասիթէթ Օթոման Խան. լիր | 0—12 |
| Լօրիսմ | 54—50 |
| Պանդ Նասիոնալ տը Կրէդ | 408— |
| Թրանսվալ | 85— |
| Բրնթբմ Թասվիլրաթը | 461— |
| Գրէսի Ժէնիսէ էյվիրսին | 262— |
| Անասոլը չըմ. ագսիոնը | 9—05 |

## ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

| | |
|---|---|
| Օսմ. լիրասը 100 ղրուշ. | ղր. բր |
| Պէյաղ մէճիտիյէ ֆարդը | 108—07 |
| Մէթալիք | 102— |
| Չիկէլիզ լիրասը | 110— |
| Ֆրանսէզ ալթունը | 87—20 |
| Բօլ | 90—30 |
| Գրէմիզ ալթունը | 51—08 |
| Գարսոն գայմէսի | 8—58 |

## ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 12 Օգոստ.

| | |
|---|---|
| Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը | 94—18 |
| Օսմ. էսհամը ադրլոր | 24—37 |
| » գաբանոր | 24—50 |
| » » Բ | 49—50 |
| » » Գ | 26—37 |
| Օսմանլը Պանգասը | 11—12 |
| Մըսրը Տուլ. մութթահրտէ | 106—25 |
| Պուլկար խթիդրաղը | 82— |
| Գամպիս Բարիզ 3 այ վասէ | 23—335 |

## ԳԱՄՊԻՕ

| | |
|---|---|
| Լօնտրա | 109—10 |
| Բարիզ 3 այ վասէլի | 22—93 |
| Ֆիորէն Մանտա | 18—55 |
| Վիէննա չէքի (գուլօն) | 21—78 |

Բարիզ 12 օգոստ.

| | |
|---|---|
| Ֆրանս էսհ. 4% ֆր. | 100—45 |
| » » 4½% | 101—70 |
| Եէնի Օսմ. էսհամը ադրլոր | 25—07 |
| » » գաբանոր | 25—12 |
| Բուլգալի չրմէնտրֆէրի | 104—75 |
| Օսմանլը Բէժիսի էսհամը | 315— |
| » Պանգասը | 528— |
| Գրէսի Լիոնէ | 1032— |
| Իթալիա էսհամը | 97—20 |
| Բուիորիթէ Թիւրք | 505— |

# ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ԻՆ
Պ. ՊՈՂԻՍ
Թաղապետի

ՎԱՅԱՌԱՆՆԵ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներ վ օժտեալ և Եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրի ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպես նաև թուալիքի հնաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ

Տեսակի աղնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գիրապանց ժամանակութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրսատաք և Կ. Ինճիեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Լաքուրիա Որդի և Ընկ.
28, Մեր Շամօտիոնդ
ՊՈՍՊՈՏՈ.— Պ. Ապքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կ. Ռոռ Արտիթի.
ՍԵՐԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Ա. Ս. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՏՈՍՏՕ.— Պ. Յակոբ Բսօղասան։
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայրիրիս Վանտնիկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տրնօ Ֆէրնանտէզ։
ԻՒՍԿԻԼԻՊ.— Պ. Մ. Բաքուսնոռ.
ՊԼԷՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքլ Շէֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբայրք։
ՏՐԱՊԻԶՕՆ.— Պ. Սրբոն Կ. Ինճիճեան.

19—24

# ՆԱՏԻՐ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ
Թերթ Մեծ-Փոլոյ Կալնիա
Ամէնէն Ինչ Թիւ 255.

ՄԻԱՅՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԵԳԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

| | | |
|---|---|---|
| 6 | հատ Գալիք պատկեր | 30 |
| 6 | » Վիպիք » | 20 |
| 12 | » Մինեան » | 15 |

Վեց հատ գալիք պատկեր ուղղ մը 50 դրչ. Եւ վճարելով միայն 40×50 մեծութեամբ «ակրանտիզիան» մը ունենալ։

ՆԱՏԻՐ լուսանկարչական ամենը իր չլնած գործերուն գնողներուն համար ու Եւրոպան. զանազան լուսանկարչական մրցումներուն մէջ բազմաթիւ միտալներու արժանացած և ԼԱՒ ու ԱԺԱՆ գործ չունենալու մէջ ԱՆՄՐՑԵԼԻ մէկ հատիկ հաստատութիւն մը եղած է քաղաքիս մէջ։

21—24

# ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԼԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

Կ. Պոլիս- Մեհմատ Փաշայի Խան-Բիւ- 371

Վաճառատունս մէջ կը ծախուին հարնիքի համար ամէն տեսակ շապքներ, ընկերներ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և մասնաւոր տոնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շապքներ և շրջազգիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը ալ ունենալով վճառատունս յանձնարարուած պատուիրները և զանազան շապքեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատունս մէջ կը գտնուի նաև ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շապքներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները չատ ժան են։

27—104

)( 80 )(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻ ԷՖԵՌԵԱՐԻ»

# ԿԻՏԸ ԱՕԲԱՍԱՆ

# ԿԵԱՆՔ ՄԸ

Միշտ Բօլին վրայ կը մտածէր, ինքնիրեն հարցնելով.

—Ինչ կ'ընէ, արդեօք, ինչպէս է հիմա, արդեօք երբեմն իմ վրայ կը մտածէ։

Պտտելով ադարակներուն մէկեւ փորուած ճամբաներուն մէջ, իր գլխուն ներսը այս մտածումները կը դարձնէր որոնք զինքը կը չարչարէին, բայց մանաւանդ կը տառապէր անմեղմելի նախանձով մը, ընդդէմ այն կնոջ՝ որ իր զաւակը իրմէն յափշտակած էր։

Այս տանջութիւնը միայն զինքը կը ըռնէր, ու կարգիկեր չարչարելու, երթալ իր տղան վնասելու, անոր առանձնանալու։ Իրեն կը թուէր սեմնել հանդուրժելու դրան առջեւ ոտքի վրայ կանգնած, որ կը հարցնէր. «Ինչ կ'ուզեք, Տիկին»։ Իր մտքնկան մեղմանութիւնը կ'ամրաստատար այս հանգիստութիւնը կ'ամրաստատար այս հանգիստութիւնը կաբելոմենենն և անիկրի ոչ անարան մի՛ չա մարդոր կնոջ մը խրոխտադին հպարտութիւնը՝ ապ. ելի կը գայրացնէր զինքը վասնութիւնները դէպ մարդու մը՝ որ գործնական պատասխանութիւններուն գերի եղած է մեկ տարիներ, որ պիտին ալ կը վարանիարանէ՝ Մարգարիտիկը անարգ կ'երևար իրեն, երբ կը մտածէր բոլոր այն զգայականութեանց անմաքուր գաղանիքին վրայ, այն չարաճճիներուն վրայ՝ որ կը սորնայնեն, և անքակտելի զուգումներուն բոլոր խարդաւանքներուն վրայ։

Գարունը և ամառն ալ անցան։

Բայց երբ երկարաւոր անձրեւներ՝ դարշ երկինքով ու մթին ամպերով ալ՝ անը եկաւ, ապրելու անանկ տաղտկութիւն մը պաշարց զինքը՝ որ վճռեց մեծ ճիգ մը փորձելու, իր Բուլէն ձեռք անցնելու համար։

Երեսասարդը իր կրքերուն մէջ հիմա կասկածեցած ըլլալու էր։

Ժանն անիծուն քոռ նամակ մը գրեց անոր։

«Սիրելի տղա, կը պաղատիմ քեզի որ քեզի՝ վերադառնաս։ Երեւակայէ՝ որ ծերացեր եմ ալ, ու հիւանդեմ, ոչ մինակ եմ ամբողջ տարուան մէջ՝ սպասուհիի մը հետ։ Հիմակ ճամբուն վրայ պզտիկ տունիմը կը գնանիմ։ Շատ տխուր է ամիսներ։ Բայց եթէ դուն հոս ըլլաս, ամէն բան պիտի փոխուի ինձի համար։ Աշխարհքիս վրայ քեզ միայն ունիմ և ուզեմ տարիէ ի վեր չեմ տեսեր քեզ! Չէս կրնար գիտնալ որ որքան դժբաղդ եղած եմ, և ի՞նչպէս սիրտս քու վրադ հանդչեցուցեր էի։ Դուն իմ կեանքս էիր, իմ երազս, իմ միակ յոյսս, իմ միակ սէրս, և դուն կը հեռանաս ինձմէ, և դուն կը լքես զիս։

«Օհ, վերադարձիր, պզտիկ սիրուն Բօլէս, վերադարձիր դիս գրկելու, վերադարձիր քու ծեր մայրիկիդ քով՝ որ քեզի իր յուսահատութիւն բաղուկները պիտի կարկառէ։ «ԺԱՆՆ»

Բօլ քանի մը օր ետքը պատասխանեց.

«Սիրելի մամա, ուրիշ բան չպիտի ուզէի արդէն, այլ միայն գալ և քեզ տեսնել, քայց փարա մը չունիմ։ Բիչ մը սպասի դրէ և պիտի գամ։ Ասկից դաս արդէն դիսպէտորութիւն ունիմ քեզ գտնելու և խօսելու ծրագրի մը մասին որով քոյոր ուզածդ պիտի կրնայի քնել։»

«Անդամոտրութիւնն ոչ սէրը պնոր՝ որ իմ ընկերս եղած է անցուցած անպատան օրերու մէջ, անսահման են ինձի նկատմամբ։ Կարելի չէ որ աւելի երկար տանն սպասեմ առանց հրապարակաւ ճանչցնելու անոր ամբան հաւատարիմ սէրն ու անձնուիրութիւնը։ Անիկա շատ գեղեցիկ յատկութիւններ զորս դուն պիտի կրնաս գնահատել։ Շատ բարեկիրթ է, չատ կը կարդայ։ Վերջապէս, դուն պիտի կրնաս մը-տածել որ ան ինձի համար եղած պիտի ըլլայ մինչև վերջը։ Կոչտ մարդ մը պիտի ըլլայ, եթէ իրեն չապացուցանէ իմ երախտագիտութիւնս։ Կու գամ ուրեմն ամուսնանալու հրաման խնդրել քեզմէ։ Պիտի ներես իմ խիստութիւնս ներուս, և մենք ամէնքս մէկտեղ պիտի բնակինք քու նոր տունդ մէջ։

«Եթէ դուն զայն ճանչնալիք, անմիջապէս ճանաչութիւն պիտի տայիր ինձի։ Կ'ապահովցնեմ քեզ որ անթերի է ան, և շատ աղնիւ։ Դուն զայն պիտի միտես, վստահ եմ։ Գալով ինձի ես չպիտի կրնամ առանց անոր ապրիլ։»

«Անհամբերութեամբ քու պատասխանիդ կը սպասեմ, սիրելի մամա, և կը համբուրեմ քեզ բոլոր սրտով։

«Զաւակդ

«Դէպ՝ Բօլ Տէր Լամաան»

Ժանն ամքած մնաց։ Եւ անչաբմ մնաց, նամակը ծունկերուն վրայ, գուշակելով խորամանկութիւնը այս աղջկան որ քովը պահած էր իր զաւակը, որ անոր չէր թողած դալիք գոնէ՝ մէկ ամիսամ մը, և որ կը սպասէր, իր ժամուն՝ այն ժամուն՝ ուր, ծերացած ու յուսահատ մայրը, չկրնալով այլեւս դիմադրել իր զաւակին հեռու մնալու տանջանքին, պիտի թուլնար և պիտի ամէն բան թողլատրէր։

Եւ Բօլին այն յամառ նախապատուութեան, զոր ոչինչ այս արարածին նկատմամբ, առթած մեծ ցաւը՝ կը բզկտէր իր սիրտը։ Կը կրկնէր. «Զիս չի սիրեր կոր, դիս չի սիրեր կոր»։

Ռոզալի ներս մտաւ։ Ժանն կակազեց.

—Սամուսնանալ կ'ուզէ կոր հիմա անոր հետ։

Սպասուհին ընդհատ չարժում մը բրաւ.

—Օհ, Տիկին, չի թողուք հա՛. Պ. Բօլ թող անանկ փողոցի բոզ մը գեանէն վեր չի վերցնէ։

Եւ Ժանն, ընկճուած, այլ ըմբոստ, պատասխանեց.

—Այդպէս չէ, աղջիկս։ Եւ, եթէ ան չուզէ ինձի գալ, ես պիտի երթամ գտնել զինքը, և՝ ա երկուքը մէկտեղ պիտի բերիմ։

(Շարունակելի)

# ՄՈՒԼԻԳԻ ՄԵՐԱԳԼԱՐՈՒԹԱ

Մէարիթ նէգարէթի ճէլիլէսի Էվրադ գալէմի խիւլէֆարտնան Հասան Թանդին էֆէնտիրիլէ նէթա վէ ֆէկնի մուսիգի մուալլիմի Զուլֆանան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆիրնան հեր օն պէշ կիւնտէ պիր մունթազամին նէշր իտիրմէ քաէ ծիմն էղնարը մուսիգի հասիսատ միւնթէղրսլ շարգը վէ գանթո նոթասընը իքնտի ֆորմաը նէշր իտիրմիշ տիր։ Գիրէրթանէ էտիմնէլէրինի հավէնքիարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիր։

Մահալը ֆիրուսթիմաը Սալի ճաատէսինտէ 22 նումէրօրա իսթանպոլ քիթապսիանէսի, Մէրճանտա սայճը Եզիտ էֆէնտի վէ Իսկի Զաքիրէ ճատատէսինտէ Սէֆա ֆանօրքաֆիանէսիլէ սաբիր մահէլլէր պիր։

# ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ = SALIBORINE

ԷՋՁԱՆԸ ՎԱՅԻԼԱԲԻ ԹԷՕՏՕՐԻՏԻՍ ՊԱԼԱԾ թարաֆիրնան թէրթիպ օլունմըշ տիր

ՄԷՋԼԻՍԸ ՍԸՇՀԻԷՒ ՈՒՄՈՒՄԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷՆԻՆ ՐՈՒԽՍԱՔԸՆԸ ՀԱԻՋ ՏԻՐ

Մէջլիսը գոհունակ մնացինքն թաղին վէ թասդիք օլունմուշ տիր

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) տէնիլէր թազ՝ օնպէլէրը ինիրնի սալ. էնտիգան եալնըզ բարմագարին արասընտա հասրլ օլան վէկտ գոգոելու, եարբզան մանտէլէրինի, իսթէրնէմ ուրիրք վէ գաչնմալարընը ատի էյլէր։ Պոգոնան պաշգա բարմագար արասընտա նասրը վէ նասրլաշմըշ սէրքիլերի չոգալարը, սէրպէսթէ կէզիրէպիլիր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) գօրթուգ ալթընտա վէ սարի գաբալը մանալլէրտէքի բիրիքլերի, գոգուլարը իսիլիքլերի վէ գաչընմալարը ճնախի գաթի սուրէթէ ատի էյլէր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ)ի գոգալգանգարը՝ ֆէնէրբը ինիրնի քէսմէսէն հասէսինի թասարգ իթմէքլէ տիրլէր։

Սուրէթի իսթիմալէ գուրթունը տէրուսինտէքի թարիֆատան անլաշըլըր։

Ուսում տէքբսը Ցիմարգլրտա 55 նումէրօրլու Վասիլաքի Թասօրլատս էֆզանէսի վէ պալլրճա էֆզանէլէրտէ, էգա տէքօլարընտա վէ Պոն Մարշէ ատ գուրթուտա 5 (պէշ) դրուշա, թարբա էֆզանէլէրինտէ վէ էֆզա տէքօլարընտա 6 (ալթը) դրուշա սատրմաշտան տիր։

Թաշրատան 6 դրուշդ քթսմա բուլուս կէտնտէրէնէ պիր գուրթու ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կէօնտէրիլիր։ 3—2

# ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՑԻՑ
ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՍ ՄԵԾԱՐՈՒ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

# ՆԻՒ-ՅՕՐ

Մէղքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ՝ մու-քեաֆիթիրը՝ HORS CONÇOUR
րէգուլէթսիզ գաղանմը՝ տրը։

Էն ուգադ թէքէրտուաթընա գատար էմսալընա թէլէֆիգ իտիր

Թիւրքիա Իչիւն ԷԼԵՆԱՆ ՃԱԷՆԹԱԷ Յ. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ԷՎԱՏԱՐԸ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպիւլտա, Պահէճ Գարաբաղտա, Համիտիէ ճատատէսի, Ն՝ 7 Թրանուէյ խանթը իւզերինտէ

ՇԻՒՊԷԼԻԷՐ Իզմիրտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սարիր Թամիր վէ էօյրէթճէսի մէճճանէն տիր

# ՈՒԷՍԴԸՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԶԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒԱՍԵՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՍԱ

1851Տէ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԾԸ ԻՆՍԻՓԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

| | | |
|---|---|---|
| Թաղմին օլունան զիյանլարդն մէճմուի | ֆրանկ. | վրա 6,000,000 |
| Մէվճուտա ադէտ վէ հարալաթը սէնէվիյէ | » | » 1,250,000 |
| Քեամիլէն թէէսիսէ օլունմուշ սէրմայէ | » | » 410,000 |

Թուրքիա չլապէտինին ֆիւսիրի ուսում մեսի. ԳՈՒՆԵՆԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Քարանպէլ, Պահճէ Գարա, Ամանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրատատա իրկիւ գարտ վէ մուէթիպլէր ատէնթիլէր արանըրմագտա ամբր

ԻՄԻԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մեսարուֆ ֆիրանտը վէ Ալման գումանիալարին սիքմայէտի հասլանթրնա նեպսէթէն 100 % օլտուղը հարամ Ուէսթերընի 125 % տիր։ Իրմէ պու ճագդիդամ Ամէրիքան բաղիսլէրինէ թէֆէվվիզ իթմարմէյէ էն պէօյիւք թէէմնամթ տրը։

Հէր չէյտէ մուհաֆազամ արհէթէ չալըշտրընը կիսիվ, սիկարա քաղաղարարընն տախի Նաֆի օլմադարընա իթիբա էտիրիզ։ ՏԻՒՔ է ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԴԱՊԼԸ ՕՆ նամբ իլէ սիկարա քաղաղարընը թավսիյէ իտէրիզ։ 22—50


# ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեսին ճէճզախանէի թիւրքիյէ) եէվմը քիւշտորնան պէրի կէօսթէրմէյի ինթիպամ վէ տրգէթմանան վէ ինղար օլնան ֆենգիֆէկ էտվիյէնին խարիսիլէթ վէ էնվէնիյէթինանէն տօպաք Վէնիրիմիկնա էս Ֆրանքէմէլ էճզախանէսի օլաբ, սիկէրէթէրինէ մանէի իմթիսալ գլնագ չերեգիֆնի ինդրաղ ինթիմար տիր։ պէգ տրգամ վէ ինթիսամա մանղամ օլան թէկտրէթ վէ նէզգաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերդ ճէ Ֆանցի նազարը էէմմիյէթէ ալընանճագ մէվճուտան պաշլրնաը տրը։ ամէնէնին միսալլէմի վէ մեսելաբը ռէսմիյէնին տապի մանաստագ օլտուղը իւղրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարիպիր, պու կիպի պիր թէէսիսնէն պէքլէնիլէն չու խրատմաը միսթահսինէնէ պիր իլալէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւղրէ եէվմը թէէսիսինէն չիմիլիք գատար միրաճաաթ իտէն պիրիսիէ գուճէգամի խասիթկէնայ մեճճանէնէ թէտավի ինթիտիրմէք վէ մուաղէմաը լայգմէ տապի քէզա պիլա ինճէրէթ ինա իսիրլիմէք կիպի իսթիյար օլնան ֆէճաքիարըզէար նազարը տրգէթա արնանճագ օլաբ իսկ պու էճզախանէնին իսթիսանը մենֆաաթտան գիյասէ ճէմճինինէ խրատէք կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթքէշվէրի իւղէրինէ թէէսիս իսիրմիշ օլտուղը ատէրնալ թայինի իսէր, իյթէ չու թատատա ծիլնան հիմէմաթը մասրաֆէյէ նազի պիր քի պու էճզախանէ ֆարիգը թէկրարզատա գաթի ատէրէճանի խէրէք, պու կիսնքի մերթէսէի իրրադ էյլէրիշ վէ ուսիւգատէ ատ էրպապը միրաճաաթին ինիմնանիյէթի վէ ֆիմիսիյէթինի վէ ամրպպանին տախի խօշնուտախինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէղքիւր էճզախանէսէ ֆէսֆիֆէի իւսէ վէ էմրաղտա քէսրը իրթիթասը թամ էյլէմիշ մէշահիրը ամբպպա հէր կիսնն էվգաթը մուայինէսէ հաղրը պուլունարգէարը կիսի գիւ-քիւր ու իսնասէ մախտուա օյմագ իւզրէ տէ մուայինէսանէլէր մեկնտա տրը։ էճզախանէսէ պուլնան ալեֆի վէ էսքիֆէրը ֆենդիյանան մի քէմմէլսիզքի, էրպէպի իսէ եէկնանէ ատէնիրմէյէ հայաև օյան (թասիլիսանէ) իսէ ճանիքը հիքիմիքը Սէնիրյէանէ էվրթատա սօգուզ ատէնէ թանիլ իթարիրիտիրքէն սօնրա իւք ատֆա օյաղագ քիմիակիզ ապէրօց մասընը իհրագ իսէ շէհրիմիզ ավատէթ իթմէյ օյան Մէքթէպը Թըպիէի Ճանանէ քիմիակիր մուալլիմէրինէն Տօքթօր Ամէրա Հիսէյին պէյին եէտար իրթիթասը վէ քիֆայէթիսէ պէֆալիմ իսիրմէյէ պիր։ մուամալէյէ հինդ ֆենդը թանէրլիգէյի իրթիթասը պուրատա նասրլ մալիսէ ինէ, էվրթատասա օ ատրէյէ մարուֆ պրր, մուամալէյէ պէտէնը ինսանատա միհրիճէը թանիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իթիրմանի իւէ պիրթանէլ ակրբպպատա ինդար վէ ալինմայէն ալէյ ակրբպպատի մուամալէյհիսինդ իչլէրինդն պիր դամ սատա թէէսիլ իթմէքտէ օլտուղը կիսի ֆէրի օյան մատենի նէպատի հէր նէվ նէվատը տախի տուրքիթը միքէտմէքտէ թանիլ վէ ինդարիթմէքտէ պիր։ 8—2

ՀԻՒԹԱՐԱՐԱՏԵՍ
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԸ
Հոգեբանական Վէպ
Հեղինակ Բօլ Պուրէ
Թարգմանեց Օնէլ Զէյթրէ-Սարֆ
Գին 6 դրուշ
340 էջ ուրթաքալ

Վստահ ենք որ այսքան գիւրամատչելի գնով հայկական թարգմանչին այդ հրամանարարութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որու համար հեղինակին և թարգմանչին առատները արդէն գրաւականներ են։

ԴԻՍԱԿ
Մասնաւոր գոնէ օրէնք
ՀԱՑ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Առաքել էֆ. Գարբրիէլեանի սենեակը
ՄԻՐՃԱՆ ԵԱԼՏԸԶ ԽԱՆ, ԹԻՒ 10
Գին 5 դահ.

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ